

Lavantinski škofje od Slomška do Cvikla (1859 – 2015)

Razstava ob posvetitvi novega mariborskega nadškofa
Alojzija Cvikla

Avtorica razstave in kataloga: Fanika Krajnc-Vrečko

Tehnična izvedba: Marjetka Tuš in Fanika K.-Vrečko

Teološka knjižnica Maribor

Maribor, april 2015

Anton Martin Slomšek (1800-1862)

**prvi mariborsko-lavantinski škof 1846-1862
v Mariboru 1859-1862**

Anton Martin Slomšek (1800-1862)

**prvi mariborsko-lavantinski škof 1846-1862
v Mariboru 1859-1862**

POSTOPEK BEATIFIKACIJE

Pripravljalno obdobje (1862-1925) se je pravzaprav začelo, ko je Slomšek še živel in deloval, učil svoje ljudstvo in ga posvečeval. S svojim življenjem je postal v očeh vseh Slovencev kulturni delavec in ekumenski apostol, v očeh vernikov pa svetniška osebnost.

Škofijski del postopka v Mariboru (1925-1962) je tekel pod tremi škofi: dr. Andrejem Karlinom do leta 1933, dr. Ivanom Tomažičem do leta 1949 in dr. Maksimilijanom Držečnikom do leta 1962.

Apostolski del postopka (1964-). Prvič se je v Vatikanu javno spregovorilo o Slomšku 27. novembra 1963, ko je papež Pavel VI. sprejel jugoslovanske škofo. Obsežno delo, ki obsega okoli 2400 tiskanih strani, je bilo dokončano in oddano na Kongregacijo za zadeve svetnikov v juniju leta 1995 (Positio super vita et virtutibus). Kongregacija je nato sprožila potreben postopek, v katerem je moral ta življenjepis skozi tri preverjanja: najprej je o zgodovinski verodostojnosti razpravlja skupina zgodovinarjev (januarja 1996), nato skupina teologov (aprila 1996), nazadnje pa še škofje in kardinali Kongregacije (maja 1996). Na osnovi teh spoznanj je sveti oče Janez Pavel II. razglasil 13. maja 1996 herojske kreposti božjega služabnika Antona Martina Slomška in mu s tem podelil naslov "častitljivi božji služabnik".

Ekshumacija (julij - avgust 1995) - ugotavljanje istovetnosti njegovih posmrtnih ostankov. To je potrebno zaradi gotovosti o pristnosti relikvij, ki bodo po beatifikaciji izpostavljene posebnemu češčenju v njemu posvečenih cerkvah.

Razglasitev datuma beatifikacije

15. februarja 1999 je apostolski nuncij nadškof dr. Edmund Farhad objavil, da je bilo z Državnega tajništva Svetega sedeža sporočeno in s Kongregacije za zadeve svetnikov potrjeno, da bo papež Janez Pavel II. 19. septembra 1999 v Mariboru slovesno razglasil častitljivega božjega služabnika Antona Martina Slomška za blaženega.

Narod, ki poraja svetnike, dokazuje, da je v koreninah zdrav, saj se prav v svetnikih najbolje razodeva njegova duhovna in moralna moč, skratka vse njegove vrline. Prav zato nas beatifikacija škofa Antona Martina Slomška obvezuje, da v njegovem duhu delamo z vsemi močmi za lastno versko, duhovno, kulturno in narodnostno spopolnitev. Samo tako bomo dediščino svojih prednikov večali, bogatili in pred zgodovino dokazali, da smo njihovi vredni nasledniki.

(Iz pisma slovenskih škofov ob Slomškovi beatifikaciji 1999)

Jakob Maksimilijan Stepišnik (1815-1889)

mariborsko-lavantinski škof 1862-1889

Mihael Napotnik (1850-1922)

mariborsko-lavantinski škof 1889-1922

Andrej Karlin (1857-1933)

mariborsko-lavantinski škof (1923-1933)

Jožef Tomažič (1876-1949)

mariborsko-lavantinski škof (1933-1949)

Maksimilijan Držečnik (1903-1978)
apostolski tajnik (1949-1960)

mariborsko-lavantinski škof (1960-1979)

Franc Kramberger (*1936)

mariborski škof (1980-2006)

mariborski nadškof (2006-2011)

Marjan Turnšek (*1955)

mariborski nadškof (2011-2013)

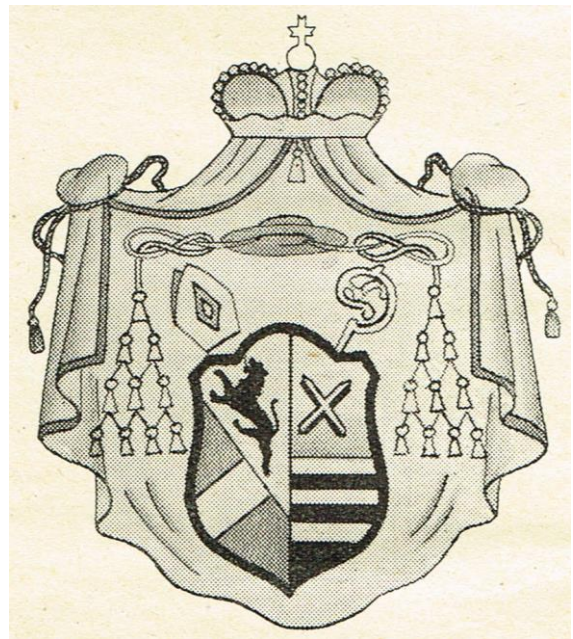
Alojzij Cvikel (*1955)

mariborski nadškof (2015-)

Grbi Nadškofije Maribor in mariborskih (nad)škofov

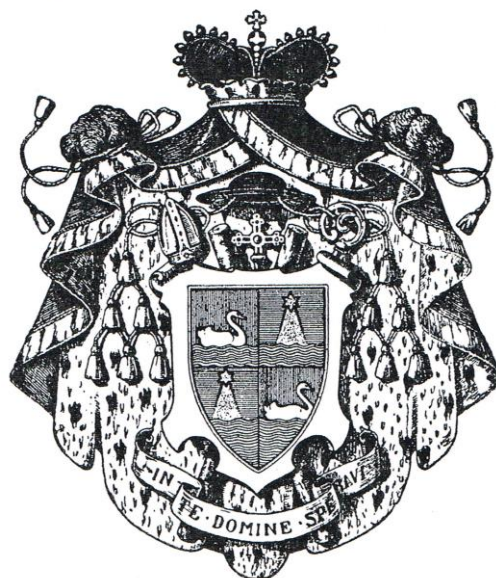
grb Nadškofije Maribor

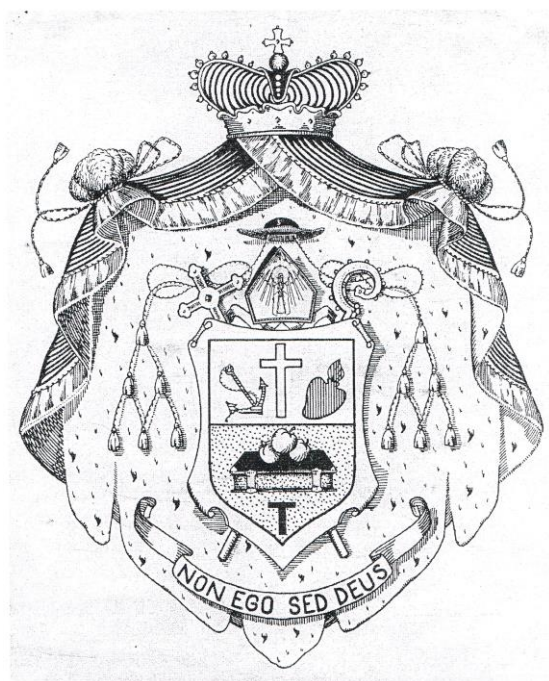
Slomškov škofovski grb

grb škofa Mihaela Napotnika

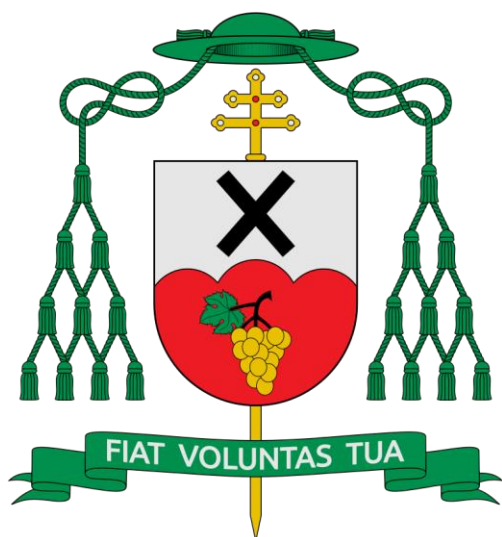
grb škofa Andreja Karlina

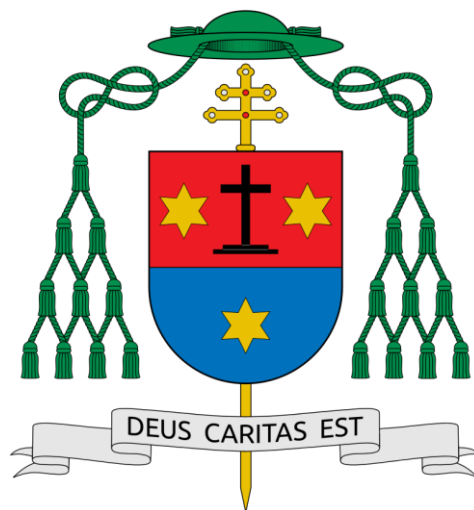
grb škofa Jožefa Tomažiča

grb škofa Maksimilijana Držečnika

grb nadškofa Franca Krambergerja

grb nadškofa Marijana Turnška

grb nadškofa Alijzija Cvikla

mag. Alojzij Cvikl (*1955)

novοimenovani mariborski nadškof

**Imenovanje:
papež Frančišek ga je 14. marca 2015
imenoval za mariborskega nadškofa
metropolita**

**Posvetitev:
26. aprila 2015,
ob 15. uri v mariborski stolnici**

»Iz teme bo zasvetila luč!« (2 Kor 4,6)

Zadnja leta je nadškofija Maribor iskala luč na koncu tunela, v katerem se je znašla zaradi finančne krize. Po sporazumu z upniki se je prižgal žarek upanja.

Pri izbiri gesla pa ni bil samo ta vidik.

Prihajam iz župnije, kjer je blaženi A.M. Slomšek kot kaplan tri leta poživil plamen vere: »Vera bodi vam luč!«. Sem tesno duhovno povezan z njim in želim, da bi dočakal tudi dan njegove kanonizacije.

Navdihnil me je papež Frančišek s svojo encikliko »*Luč evangelija*«, saj si zelo prizadeva, da bi se ljudje odprli evangeliju, ga sprejeli za luč na svoji poti. Njegova misel, način dela in pastoralni pristop so mi zelo blizu.

V tem geslu vidim tudi svoj program: položaj, v katerem smo se znašli, je bil temačen, bil je čas preizkušnje, križev pot ... Bil pa je tudi čas prečiščevanja, osvobajanja in novih odločitev. Ravno zato je v grbu tema, na desni sito (razločevanje, tehtanje...) in na levi ogenj, prečiščevanje, osvobajanje ter zgoraj v beli barvi sidro – upanje, da iz tega stanja izidemo prečiščeni, z novimi spoznanji in vizijo, seveda trdno zasidrani v Kristusu, ki je naše edino upanje in naša garancija za jutri. Tega želim oznanjati in približati ljudem, tistim, ki so bili krščeni, pa potem o njem niso nič slišali, pa tudi tistim, ki so se od Cerkve oddaljili iz tega ali onega razloga.

To poslanstvo želim opravljati skupaj z duhovniki, laiki, še posebej tukaj mislim na ŽPS, gospodarske svete, ključarje, organiste in zborovodje ter voditelji raznih skupin v naših občestvih, da bi bilo več luči vere, več luči evangelija, več luči ljubezni, dobrote, medsebojnega spoštovanja in razumevanja!

msgr. Alojzij Cvikl
nadškof metropolit

BLAZON – URADNI OPIS GRBA

Grb njegove ekselence mariborskega nadškofa metropolita msgr. Alojzija Cvikla SJ je upodobljen na poznogotskem ščitu španske oblike z ojnično delitvijo. Na srebrnem (belem) polju je zeleno sidro, na črnem polju rdeč ogenj s štirimi zublji, na tretjem – prav tako črnem polju pa rdeče okroglo sito.

Šlemni okras: Zelen galero, iz katerega izhaja na vsaki strani deset zelenih cofov v štirih vrstah po 1, 2, 3, 4, cofe. Za grbovnim ščitom je v navpični legi zlat (rumen) t. i. patriarhov križ.

GRBOVNA DEVIZA

Pod grbovnim ščitom je prostostoječ črn napis: IZ TEME BO ZASVETILA LUČ.

Grbovna deviza v latinski verziji se glasi: DE TENEBRIS LUCEM SPLENDESCERE.

dr. Tadej Jakopič

Življenjepis nadškofa mag. Alojzija Cvikla

Lojze Cvikl se je rodil na nedeljo, 19. junija 1955 v Celju. Bil je prvi otrok v kmečko-delavski družini. Na stezo življenja ga je v vasi Vizore v župniji Nova Cerkev usmerila skrbna roka matere Terezije in očeta Jožefa ter ostalih domačih: tete Cilke, stare mame Terezije in starega očeta Mihaela. Imel je lepo in brezskrbno otroštvo, ki sta mu ga krajšala brat Lenko in sestra Vida. Rad je bil doma in z veseljem je pomagal pri domačih opravilih. Užival je v brezskrbnih trenutkih v naravi in imel nadvse rad živali. Leta so hitro tekla in treba je bilo stopiti na pot učenosti. Prva štiri leta osnovne šole je obiskoval v Novi Cerkvi, nadaljeval pa na Dobrni.

Duhovniški poklic je rasel in dozoreval v vsakdanjosti in preprostosti družinskega kmečkega življenja, ki je prinašalo veselje, srečo a tudi preizkušnje in iskanja. Molitev je bila srčika družine, pomnoževala je radost in prinašala upanje. Že v otroških letih je Lojze vzljubil obisk svetih maš, v domači cerkvi je vedno znova našel notranji mir in tako počasi odkrival svoje življenjsko poslanstvo. Pri tem ga je vodil zgled domačih in zgled dušnih pastirjev, domačega kanonika Alojzija Žolnirja in duhovnega pomočnika salezijanca Antona Hanželiča. Domačim je odločitev za duhovništvo razodel ob koncu osnovne šole. Župnik Žolnir je presodil, da je Božjemu klicu treba dati čas in priložnost, da se utrdi. Lojze je zato odšel v mariborsko semenišče in začel obiskovati II. gimnazijo v Mariboru, ki jo je zaključil z maturo leta 1974. V tem času je Božji klic v njem dozorel in odločil se je za vstop v jezuitski red. Po opravljenem noviciatu v Borovnici in odsluženem vojaškem roku se je leta 1977 vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani. Po dveh letih je leta 1979 odšel na redovno prakso v Turino, v letih 1980 – 1983 pa je na papeški univerzi Gregoriana v Rimu dokončal študij teologije. 28. marca 1983 je bil v Rimu posvečen v diakona.

Svoj dokončni »da« Bogu je izrekel ob duhovniškem posvečenju, ki je bilo na dan nove maše, 3. julija 1983, v Novi Cerkvi. V duhovnika ga je posvetil mariborski pomožni škof Jožef Smej. Pred posvetitvijo v duhovnika ga je škof objel in mu s tem pokazal, da ga razume, sprejema in podpira. Ko so si nadeli liturgična oblačila, ga je nagovoril: »Odpri srce, da bo Gospod lahko v izobilju izlil svoje darove.« To mu je veliko pomenilo. Pot od župnišča do cerkve se mu je zdela kot pot Abrahama in Izaka na goro Morija – v tišini in polni predanosti Bogu. Počutil se je močnega, ker je čutil, da na tej poti ni sam. Ta občutek ga je spremljal skozi vso slovesnost in tudi še naprej na njegovi duhovniški poti. Njegovo novomašno geslo je bilo: »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in da vaš sad ostane.« (Jn 15,16) Odločni »da«, »hočem« Bogu in besede novomašnega gesla so ga pospremile na pot duhovništva, ga navdajale z vztrajnostjo in močjo ter začele rojevati sadove. V trenutkih suše in krize mu je dajala moč zavest, da je počelo duhovništva osebno povabilo

Jezusa Kristusa. V oporo pa so mu bili ljudje, ki mu jih je na pot poslal Bog, in zavest, da z molitvijo za njim stoji celotna Cerkev.

Predanost Božji volji ga je popeljala na najrazličnejša službena mesta. Pri svojem pastoralnem delu se je še posebej posvečal mladim in zakoncem. Najprej je bil kaplan v župniji Ljubljana-Dravljje. Leta 1988 je odšel na podiplomski študij na fakulteto Lumen Vitae v Bruslju, kjer se je izpopolnjeval na področju pedagogike in katehetike. Leta 1990 je v francoščini uspešno zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom *Vzgoja odraslih v župniji*. Jeseni istega leta je bil imenovan za župnika v župniji Ljubljana-Dravljje. Spomladi 1993 je odšel v Padovo in nato 15. avgusta v Dravljah izpovedal slovesne zaobljube. Iz Dravelj je odšel za prvega ravnatelja Jegličevega dijaškega doma v Zavod sv. Stanislava v Šentvid nad Ljubljano. Osem let je poučeval verouk na Škofijski klasični gimnaziji in bil eno leto tudi pomočnik gimnazijskega ravnatelja. Leta 1995 je bil imenovan za provinciala Slovenske province Družbe Jezusove in to službo je opravljal do leta 2001. V času njegovega provincialata je bila jezuitom vrnjena cerkev sv. Jožefa na Poljanah v Ljubljani. Januarja 1996 je postal predsednik *Zveze višjih redovnih predstojnikov in predstojnic*, ki se je leta 1999 preimenovala v *Konferenco redovnih ustanov Slovenije*. Do leta 2001 je bil član različnih komisij, dejavno je sodeloval pri pripravi Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem (vseslovenske sinode) in pomagal pri organizaciji obeh obiskov papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. Bil je tudi med ustanovitelji revije *Vzgoja*. Leta 2001 je bil imenovan za rektorja Papeškega kolegija Russicum v Rimu in nato tam deloval devet let. Glavni cilj njegovega dela v skupnosti, kjer sobivajo pravoslavni in katoličani, je bilo ustvarjanje ekumenskega vzdušja in delo za edinost kristjanov. Marca 2009 je za tisk pripravil knjigo o slovenskem jezuitu Maksimilijanu Žitniku z naslovom *Il Padre. Servire nel nascondimento – Maksimilijan Žitnik SJ*. Leta 2010 je nameraval izkoristiti možnost sobotnega leta in se posvetiti osebnemu študiju, a je bil še isto leto imenovan za ekonoma v Nadškofiji Maribor. Ekonomske in gospodarske težave nadškofije je pomagal reševati vse do leta 2015. 14. marca 2015 ga je papež Frančišek imenoval za mariborskega nadškofa metropolita. Za svoje škofovsko geslo si je izbral besede: »Iz teme bo zasvetila luč.«

Na prehojeni duhovniški poti ga ni bilo strah novih izzivov, vse je sprejel z dobro voljo in velikim zaupanjem v Božjo voljo in pomoč. V sebi nosi neomajno vero v dobro in lepo in to išče tudi v ljudeh, dogodkih in službenih izzivih. Po naravi je velik optimist in v vsaki, na prvi pogled še tako temni situaciji, išče luč, ki s pomočjo njegove vere zažari in prežene temo. Na to njegovo lastnost in iskreno željo se nanaša tudi njegovo škofovsko geslo. Naj mu Bog naklanja zdravje in ga blagoslavlja s svojimi milostmi, da bo lahko tudi v škofovskem poslanstvu udejanjal vero v Življenje in ljubezen do vsega stvarstva. Radi se ga spominjajmo v molitvah in ga tako podpirajmo pri njegovih prizadevanjih!

Zapisala: nečakinja Monika

S prošnjo za blagoslov začel poslanstvo

»Iz otroških let mi v spominu ostaja še posebej živa ena stvar. Kadarkoli sem se kam odpravljaj, vedno so me doma blagoslovili. Kadarkoli smo začeli novo delo, smo vedno prosili za božji blagoslov. Tako tudi danes prosim najprej apostolskega administratorja škofa Stanislava Lipovška, prihajava iz iste župnije Nova Cerkev in imava iste korenine, in tudi našega škofa dr. Jožefa Smeja, da mi podelita blagoslov. Gospod Smej me je pred dvaintridesetimi leti posvetil v duhovnika, tako da sem tudi z njim v posebnem duhovnem sorodstvu in upam, da ga bova lahko še poglobljala. Res prosim, da bi to delo, to poslanstvo, ki ga danes začenjam, opravljal z božjim blagoslovom, Bogu v čast, ljudem pa v pomoč, da bi raslo med nami božje kraljestvo. Zato vaju prosim, da mi podelita blagoslov.« S temi besedami je novoimenovani mariborski nadškof p. Alojzij Cvikel na tiskovni konferenci ob razglasitvi imenovanja prosil škofa Smeja in Lipovška za blagoslov in pokleknil pred nju. Gesta, ki je ni pričakoval nihče v dvorani.

K. S.

Novi mariborski nadškof Lojze Cvikel

Smemo reči, da je slovenska Cerkev v lepih časih? Naša tolažba in upanje Cerkve je, da jo drži v rokah Kristus in v vseh obdobjih zgodovine in kljub preizkušnjam ni omagala. Kristus je pošiljal preroke, ki so bili duhovno močni in odprti za Svetega duha. V mariborski škofiji smo dolgo časa čakali na novega nadškofa. Vsemu temu so botrovale okoliščine, ki niso preproste. Dočakali smo in novi nadškof je pater Lojze Cvikel, jezuit, naš sobrat. V obdobju redovniškega in duhovniškega poslanstva je zavzeto duhovno in pastoralno oral v slovenskem prostoru. Mlajši duhovnik iz mariborske škofije je pripomnil: »Pravi človek, na pravem mestu in ob pravem času.« Bog daj, da bi naš pater Lojze težko poslanstvo izpolnjeval z ljubeznijo in z močjo Svetega Duha. Cerkev bo obstala na pravi poti samo, če bo ostala Kristusova in se z vso močjo trudila za izpolnjevanje poslanstva, ki je uresničevanje zapovedi ljubezni.

Čestitamo patru Lojzetu, obenem vabimo vse, ki prebirate slovenske jezuite, da ga spremljate in podpirate. Poslanstvo nadškofa v mariborski škofiji v tem času je delo Milosti in z molitveno pomočjo bližnjih in vernikov bomo zmogli oznanjati. Jezuiti se veselimo, da je naš sobrat postal nadškof, obenem se zavedamo, mu zaupamo in verjamemo, da bo pater Lojze mirno in skrbno spremljal mariborsko škofijo. Bog naj ga spremlja na tej poti.

Naj bo Lojze ves Kristusov.

Fotografiji: Jozef Potjuro, Tatjana Splichal

»Bogu hvala za Cerkev«

Škofovski »vikend« v Cerкви na Slovenskem: novi nadškof metropolit v Mariboru, nov pomožni škof v Ljubljani

Drugí konec tedna v marcu bo v zgodovini Cerkve na Slovenskem in slovenske države zaznamovan z dvema novima škofoma: imenovanje prvega, novega nadškofa metropolita jezuita p. Alojzija Cvikla v Mariboru, v soboto, 14. marca, in posvečenje drugega, 7. februarja imenovanega ljubljanskega pomožnega škofa, dr. Franca Šuštarja v nedeljo, 15. marca, v Ljubljani.

Četrta postna nedelja nosi v bogoslužju Cerkve naslov »laetare«, nedelja veselja, ker se bogoslužje te nedelje začne s povabilom k veselju: »Veseli se, božje ljudstvo. Vriskajte od veselja vsi, ki ste bili žalostni, Gospod vas bo potolažil«, ki ga je izrekel prerok Izaija izvoljenemu božjemu ljudstvu (Iz 66,10–11). Veselje, ki je zaznamovalo po katoliških cerkvah vsega sveta tudi drugo obletnico izvolitve papeža Frančiška, je na Slovenskem nosilo škofovski pečat. Po zadnjih letih preizkušenj, ki so zaznamovale mariborsko nadškofijo, se je ta krajevna Cerkev in z njo vsa metropolija razveselila imenovanja novega pastirja p. Alojzija Cvikla, ki ji ni bil neznan, saj je bil zadnja štiri leta osrednja osebnost reševanja

finančnih težav te nadškofije in v mnogočem zaslužen, da je pred nekaj dnevi prišlo do sklepnih pogajanj in poravnave z bankami upnicami. Nadškofija Maribor je, kot je novi nadškof sam izjavil, po Slomškovi priprošnji rešena stečaja in lahko nadaljuje svoje poslanstvo med božjim ljudstvom štajerske dežele. Novi nadškof je ob objavi imenovanja v veliki dvorani škofijske hiše v Mariboru poudaril: »Zavedam se, da naloga, ki mi jo je zaupal papež Frančišek, ne bo lahka. Res je, da smo sklenili sporazum, ampak ta sporazum je treba uresničiti. Čaka nas še veliko dela.« Pri tem je izrazil zaupanje v božjo pomoč, ki jo je izkusil že do sedaj: »Povsod sem čutil, da je bil Gospod z menoj, da je bil tisti, ki mi je dajal moč, ki mi je pomagal.« Računa pa tudi na svoje sodelavce, s katerimi se je v teh štirih letih lotil reševanja hudih problemov in so mu stali ob strani. Njegov pogled pa ni bil uprt le v nadškofijo, ampak tudi na stanje duha v Sloveniji: »Slovenija je v krizi in ta kriza ima veliko obrazov ... Če danes kaj potrebujemo, je to upanje. To bi si želel, da bi skupaj iskali in da bi si za to prizadevali. Za to bom tudi zastavljal moči.«

O zaupanju v Boga in božjo pomoč ter tudi v občestvo Cerkve pa je pripovedovala tudi slovesnost v nedeljo, 15.

marca, popoldne v ljubljanski stolnici, ko je ljubljanski nadškof mons. Stanislav Zore ob navzočnosti 15 škofov, kardinala in tudi novoimenovanega mariborskega nadškofa posvetil novega ljubljanskega pomožnega škofa, dosedanjega ravnatelja bogoslovnega semenišča dr. Franca Šuštarja. 170 duhovnikov in velika množica vernikov, predvsem pa sorodnikov novega škofa, med katerimi je imela častno mesto mama Marija, je dokazovala, kako veliko jim pomeni novi škof. O tem je govoril tudi nadškof posvečevalec Zore, ki ga je pozval, naj bo »varuh in pričevalec Lučič«, in pri tem poudaril: »Zavedaj se, da te Bog ni izvolil, da bi ugajal ljudem, ampak te je izbral in poklical, da v ponižnosti razlagaš njegovo voljo, da v njegovem imenu deliš skrivnosti Božjega življenja.« Novi škof je ob koncu slovesnosti v zahvali poudaril hvaležnost za občestvo Cerkve, ki ga doživlja od domače družine, homške župnije, bogoslovja do župnij, kjer je deloval kot kaplan in župnik, ter do Cerkve v slovenskem narodu, katerega del je, in vesoljnega občestva. Poudaril je prošnjo, da bi mogel vedno oznanjati, »kako lepo je biti Gospodov, biti del Cerkve, ki je Gospodova nevesta. Kako čudovito je biti kristjan, ki je blizu Gospodu in ima upanje za večnost.« ■

FRANCI PETRIČ

Več o imenovanju v Mariboru na straneh 2, 8, 20; o posvečenju v Ljubljani pa na straneh 16–18.

ČE DANES KAJ POTREBUJEMO, JE TO UPANJE. TO BI SI ŽELEL, DA BI SKUPAJ ISKALI IN DA BI SI ZA TO PRIZADEVALI. A. CVIKL